

Universitatea Tehnică a Moldovei

**PROCESUL DE RESOCIALIZARE A
CONDAMNAȚILOR LA PEDEAPSA CU
ÎNCHISOARE**

Student: Voinescu Maria, gr.D-1906AG

Coordonator: Moraru Elena, conf., univ.

Chișinău, 2023

CUPRINS:

LISTA CU ABREVIERI.	10
INTRODUCERE	11
1. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND PROCESUL DE RESOCIALIZARE A PERSOANELOR SUPUSE PEDEPSEI CU ÎNCHISOARE	14
1.1. Etapele, subetapele și principiile procesului de resocializare a condamnaților la pedeapsa cu închisoare	14
1.2. Reglementarea juridică a resocializării condamnaților în Republica Moldova – aspecte istorice	20
1.3. Metodele de resocializare a persoanelor supuse pedepsei cu închisoare	25
Concluzii la capitolul 1	29
2. REALIZAREA MĂSURILOR DE RESOCIALIZARE PENITENCIARĂ A CONDAMNAȚILOR	31
2.1. Aplicarea mijloace de corijare a condamnaților în scopul resocializării lor	31
2.2. Psihologia condamnatului în procesul de resocializare penitenciară	41
2.3. Particularitățile pregătirii pentru liberare a condamnaților	46
Concluzii la capitolul 2	50
3. ASIGURAREA PROCESULUI DE RESOCIALIZARE A PERSOANELOR LIBERATE DIN DETENȚIE	51
3.1. Statutul juridic al persoanelor liberate din detenție în contextul resocializării lor	51
3.2. Reglementarea juridică a profilaxiei infracțiunilor în rândul persoanelor liberate din detenție	56
Concluzii la capitolul 3	65
4. PRACTICA PRIVIND PROCESULUI DE RESOCIALIZARE A CONDAMNAȚILOR CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI.	67
BIBLIOGRAFIE..	69

ADNOTARE

Numele, Prenumele: Voinescu Maria

Titlul lucrării: Procesul de resocializarea a condamnaților la pedeapsa cu închisoare.

Teză pentru obținerea studiilor superioare de licențiat în drept.

Structura tezei: Lucrarea începe cu introducere, este alcătuită din patru capitole și, în final, cuprinde concluzii și recomandări, bibliografie și anexe.

Cuvinte-cheie: Resocializare, închisoare, detenție, reabilitare, pedeapsa, reeducare, condamnatul, asistența socială.

Scopul și obiectivele tezei: constă în studierea procesului de resocializare a persoanelor supuse pedepsei penale cu închisoare, analiza actelor normative și practicii aplicării lor în la etapa procesului resocializării condamnaților.

Obiectivele generale a tezei sunt îndreptate spre studierea legislației Republicii Moldova referitoare la reglementarea procesului de resocializare a condamnaților la pedeapsa cu închisoare precum și analiza activității ANP și ale altor participanți la procesul resocializării, privind pregătirea condamnaților pentru liberare. Atât și cercetarea experienței asistenței psihologice și sociale acordate condamnaților în curs de pregătire spre libertate.

Metodele aplicate la elaborarea tezei de licență: la baza tezei de licență s-au utilizat mai multe metode dintre acestea enumerăm: metoda istorică (folosită pentru cercetarea evoluției reglementării juridice domeniului propus spre analiză); metoda sociologică; metoda analizei; metoda sintezei; metoda comparativă (se axează pe procedeu logic de comparație legislației ce reglementează procedeul resocializării condamnaților); metoda analitică (utilizată la examinarea situației statistice și practice a psihologiei condamnatului în procesul de resocializare penitenciară).

Rezultatul concret obținut: generalizând cercetările literaturii execuțional penale și a legislației execuțional penale privind „Procesul de resocializarea a condamnaților la pedeapsa cu închisoare”, concluzionând că, resocializarea condamnaților constituie un proces ce constă în influențarea lui de către instituții sociale prin intermediu unui complex de măsuri cu caracter social-organizatoric, juridic, educativ, psiho-pedagogic, care se realizează la etapa postpenitenciară și penitenciară.

ANNOTATION

Surname, Surname: Voinescu Maria

Title of the paper: The resocialization process of those sentenced to prison. Thesis for obtaining a bachelor's degree in law.

Structure of the thesis: The paper begins with an introduction, consists of four chapters and, finally, includes conclusions and recommendations, bibliography and appendices.

Key words: Resocialization, prison, detention, rehabilitation, punishment, re-education, convict, social assistance.

The purpose and objectives of the thesis: it consists in studying the process of resocialization of persons subject to a criminal prison sentence, the analysis of normative acts and the practice of their application at the stage of the process of the resocialization of convicts.

The general objectives of the thesis are aimed at studying the legislation of the Republic of Moldova regarding the regulation of the resocialization process of those sentenced to prison terms, as well as the analysis of the activity of the ANP and other participants in the resocialization process, regarding the preparation of convicts for release. As well as researching the experience of psychological and social assistance given to convicts undergoing preparation for freedom.

The methods applied to the elaboration of the bachelor's thesis: several methods were used for the basis of the bachelor's thesis, among which we list: the historical method (used to research the evolution of the legal regulation of the field proposed for analysis); the sociological method; analysis method; synthesis method; the comparative method (it focuses on a logical procedure for comparing the legislation that regulates the procedure for the resocialization of convicts); the analytical method (used to examine the statistical and practical situation of the convict's psychology in the prison resocialization process).

The concrete result obtained: generalizing the research of the criminal enforcement literature and the criminal enforcement legislation regarding the "Process of resocialization of those sentenced to prison", concluding that the resocialization of convicts is a process that consists in influencing it by social institutions through a complex of measures with a social-organizational, legal, educational, psycho-pedagogical character, which is carried out at the post-penitentiary and penitentiary stage.

INTRODUCERE

Actualitatea temei. Apărarea valorilor sociale împotriva infracțiunilor se efectuează, prin mijloace economice și sociale, prin mijloace educative, culturale și etice cetățenilor. Asigurarea valorilor sociale se realizează și prin mijloace juridico-penale, prin incriminarea faptelor care prezintă pericol social și prin pedepsirea persoanelor care comit asemenea fapte. Utilizarea pedepsei penale se face nu într-un scop de răzbunare, ci într-un scop social și util, adică pentru asigurarea tuturor valorilor omenești de la activitățile infracționale ale unor oameni de recredință.

Resocializarea penitenciară și postpenitenciară a persoanelor supuse pedepsei cu închisoare nu constituie o simplă problemă administrativă, reglementată de un oarecare regulament, ci o problemă juridică și care este reglementată prin lege. Resocializarea este un mijloc de control social aplicat în instituții specializate, urmărind reorientarea și remodelarea personalității condamnate precum și reeducare lui în consens cu normele de conduită acceptate de societate. Tema tezei ultimii ani fiind pe larg dezbătută de cercetătorii în domeniu și anume problema ce ține de mijloace de corejare a condamnaților cum ar fi: munca social-utilă, munca educativă, instruirea profesională.

De asemenea un mare interes a problemei cercetate este și aspecte psiho-pedagogice și organizatorice dificile în reeducarea condamnaților fapt ce necesită o soluționare neîntârziată. Cât și elucidarea aspectului juridic și conținutul asistenței psihologice și sociale acordate condamnaților ce influențează asupra resocializării persoanelor aflate în detenție.

Scopul și obiectivele tezei sunt orientate spre studiul legislației penale, procesual-penale și execuțional-penale în vigoare, precum și pe actele normative internaționale în materie. Demonstrării, că executarea sancțiunilor penale este o problemă complexă și diferențiată, fiindcă sancțiunile după natura, conținutul și rolul lor este diferit. Tot odată și faptului că, resocializarea este un proces de reorientare și integrare în viața socială a indivizilor care au promovat comportamente mărginite sau deviante. Pentru a atinge scopul propus la studierea teze s-au propus următoarele obiective:

- studierea bazei teoretice, organizatorice și juridice a resocializării condamnaților și a activității practice a funcționarilor care pun în aplicare materia dată;

- cercetarea principiilor procesului de resocializare a condamnaților la pedeapsa cu închisoare;

- analiza măsurilor de resocializare a condamnaților și a asigurării procesului de resocializare a persoanelor eliberate din detenție.

Metodologia cercetării. Lucrarea abordează problema ce ține de procesul resocializării a condamnaților fiind un subiect actual și real într-o societate contemporană. Teza dată este bazată și orientată pe legislația execuțional-penală, penală și procesual penală precum și pe acte normative internaționale în materia executării pedepselor penale. La cercetarea temei date ca suport metodologic a fost un șir de metode și tehnici specifice științelor juridico-sociale în special procedee ce se înscriu între metodele uzitate în științele ale dreptului execuțional penal, dreptului penal și dreptului procesual penal îndreptate spre evidențierea clară a temei analizate. Dintre metode aplicate la cercetarea temei enumerăm: metoda analitică (folosită pentru efectuarea analizei științifice a procesului resocializării persoanei condamnate); metoda analizei; metoda sintezei; metoda logică; metoda comparativă (care s-a utilizat în procesul comparării legislației anterioare cu cea invigoare); metoda empirică (folosită la examinarea situației practice la aplicarea arestului preventiv).

Importanța teoretică și valoare aplicativă a tezei și/sau a rezultatelor obținute. *Importanța teoretică* este evidențiată prin faptul că autorul în lucrarea sa de licență examinează conceptele doctrinare referitoare la importanța și semnificația procesului de resocializare a condamnaților la etapa actuală. *Valoarea aplicativă a tezei* constă în prezentarea unor soluții, concepte, propuneri și teze care să asigure procesul de resocializare a persoanelor supuse pedepsei cu închisoare și realizarea măsurilor de resocializare penitenciară a condamnaților.

Sumarul compartimentelor tezei (structura tezei). Lucrarea cuprinde patru capitole, Capitolul I -trei paragrafe, Capitolul II - trei paragrafe, Capitolul III – două paragrafe, Capitolul IV- cuprind doar aspectele practice și statistice.

Introducere cuprinde argumente de alegere și actualitatea temei pentru examinare, cu trasarea scopului și obiectivelor lucrării, suportului metodologic, precum și importanța teoretico practică a problemei procesului de resocializare a condamnaților propuse spre analiză în cadrul tezei.

Capitolul I, intitulat Considerații generale privind procesul de resocializare a persoanelor supuse pedepsei cu închisoare. Paragraful 1.1 *Etapete, subetapele și principiile procesului de resocializare a condamnaților la pedeapsa cu închisoare*, este consacrat analizei asistenței sociale acordate în vederea pregătirii pentru liberare. Se referă la stabilirea etapelor principale de executare a termenului privativ de libertate și etapele de pregătire pentru eliberare. **Paragraful 1.2** *Reglementarea juridică a resocializării condamnaților în Republica Moldova –*

aspecte istorice este dedicat evoluției istorice a reglementărilor juridice îndreptate spre resocializare a condamnaților. **Paragraful 1.3 Metodele de resocializare a persoanelor supuse pedepsei cu închisoare**, analizează metodele existente și actuale necesare pentru procesul resocializării persoanelor supuse pedepsei cu închisoare.

Capitolul II, Realizarea măsurilor de resocializare penitenciară a condamnaților

Paragraful 2.1 Aplicarea mijloace de corijare a condamnaților în scopul resocializării lor se analizează principale mijloacele de corijare a condamnaților cum ar fi : regimul, munca social-utilă, munca educativă, instruirea profesională și influența exercitată de societate, sînt nuanțate problemele juridice, psiho-pedagogice și organizatorice deficiente care necesită o soluționare neîntîrziată. **Paragraful 2.2 Psihologia condamnatului în procesul de resocializare penitenciară** este dedicat analizei psihologice a personalității persoanelor condamnate și se referă la profilul psihosocial al diferitor categorii de condamnați aflați în procesul de resocializare. **Paragraful 2.3 Particularitățile pregătirii pentru liberare a condamnaților** analizează cele două tipuri de pregătire pentru liberare a condamnaților, care este planificată începînd cu venirea condamnatului în penitenciar și pregătirea care începe nemijlocit cu 6 luni pînă la liberarea condamnatului.

Capitolul III, Asigurarea procesului de resocializare a persoanelor liberate din detenție **Paragraful 3.1. Statutul juridic al persoanelor liberate din detenție în contextul resocializării lor** paragraful dat analizează statutul juridic al condamnatului aflat în procesul de resocializare. Esența statutului juridic special al persoanelor care au executat pedeapsa penală în comparație cu cetățenii care respectă legislația efectuînd analiza complexă a drepturilor și obligațiilor suplimentare, precum și unile restricții în drepturi. **Paragraful 3.2. Reglementarea juridică a profilaxiei infracțiunilor în rîndul persoanelor liberate din detenție** se va axa pe baza legislativă ce reglementează procesul resocializării cu determinarea scopului și sarcinilor acestui proces.

Capitolul IV, Practica privind procesul de resocializare a condamnaților, este destinat momentelor practice a problemei cercetate și a evidenței condamnaților aflați în procesul de resocializare.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative internaționale și naționale:

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994. În: Monitorul Oficial nr. 1 din 18.08.1994, art. nr. 1. În vigoare din 27.08.1994
2. Codul de executare al RM (Legea nr. 443 – XV din 24.12.2004 // în vigoare din 01.07.2005
3. Codul penal al RM (Legea nr.985 din 18.04.2002 //în vigoare din 12.06.2003).
4. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 104-110 din 07.06.2003 (cu modificări și completări pînă în 18.03.2023).
5. Legea Republicii Moldova nr. 8 cuprivire la probațiune din 14.02.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr.13-19 din 22.01.2016
6. Legea Republicii Moldova **cu privire la sistemul administrației penitenciare, nr.300 din 21.12.2017. În:** Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.48-57, din 16.02.2018.
7. Statutul executării pedepsei de către condamnați (Hotărârea Guvernului RM nr.583 din 25.05.2006 // Monitorul oficial al RM nr. 91-94/676 din 16.06.2006).

Monografii, contribuții în publicații seriale tipărite:

8. ADAM, A., ZAHARIA, V., COCÎRȚĂ, A., COJOCARU, V. Ghidul rudelor persoanelor condamnate, Institutul de Reforme Penale, Editura „Helmax”, Chișinău, 2006
9. ARAMĂ, E. Istoria dreptului românesc. Chișinău: Tipografia Centrală, 1998. 236 p
10. BÎRGĂU, M., CARP, S., BULAI, IU. Deținutul și drepturile sale. Chișinău, 2003. 180 p.
11. CACIAMAC, L. Raportul misiunii de evaluare a necesităților în domeniul pregătirii pentru liberare a deținuților, IRP, Chișinău, 2006. 92 p.
12. CARP, S. Criminalitatea penitenciară. Chișinău, 2008. 190 p.
13. CARP, S. Drept execuțional-penal. Chișinău, 2010. 344 p.
14. CARP, S. Prevenirea criminalității penitenciare. Chișinău, 2004. 214 p.
15. CARP, S., RUSU, O. Munca educativă ca instrument de corijare a condamnaților. În: Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, ediția a IX-a, Chișinău, 2009, p. 9-15
16. CARP, S., OSADCII, C., RUSU, O. Drept execuțional penal. Chișinău, 2007. 447 p.
17. CIOBANU, I. Caracteristica criminologică a conceptului de resocializare a infractorului. În: Revista de științe penale, Anuar, anul III, 2007, p.61-68
18. CIOBANU, I. Criminologie, vol.III, Chișinău: Cartea Juridică, 2006. 296 p.

19. COJOCARU, V. ș.a. Pregătirea pentru liberarea deținuților. Ghid practic. IRP. Chișinău, 2009. 196 p.
20. COLIANDER, P. Experiența Suediei în pregătirea pentru liberarea din detenție. În: Materialele Conferinței Internaționale „Pregătirea pentru eliberarea din locurile de detenție”. Chișinău, 18-19 noiembrie 2003, p. 22-25
21. CUȘNIR, V., ZOSIM, A. Principalele alternative ale detențiunii penitenciare în dreptul penal contemporan (studii monografice). Chișinău, 2007, 187 p.
22. FLOREA, V., FLOREA, L. Drept execuțional-penal. Chișinău: ARC, 1999, 287 p.
23. FLORIAN, G. Dinamica penitenciară. Reforma structurilor interne. București: „Oscar print”, 1999, 350 p.
24. GRAUR, I. Centre de Justiție Comunitară. Practica Internațională. În: Materialele Conferinței Științifice „Strategia de dezvoltare a centrelor de justiție comunitară”. Chișinău, 6-8 februarie 2007, p. 21-23
25. ISAC, O. Sociologia divianței. Chișinău, 2004, 464 p.
26. MOLDOVAN, A., Munca persoanelor condamnate. București: Regia Autonomă Monitorul Oficial, 1999, 448 p.
27. MORARU, V., RUSU, O., Direcțiile de activitate a asistentului social în instituțiile penitenciare. În: Revista națională de drept, 2009, nr.4 (103), p.23-30
28. PÎRȚAC, G., PASCALU, I., BUJOR, V. Istoria dreptului românesc. ciclul I, Note de curs Chișinău: 2013, 89 p.
29. POP, O. Misiunea Bisericii în penitenciar. Ghidul persoanelor eliberate din locurile de detenție. Chișinău: IRP, 2006, 40 p.
30. PRIȚCAN, V. ș.a. Reintegrarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție. Ghid practic. Chișinău: IRP, 2007, 184 p.
31. RÎJICOVA, S. Rolul organizațiilor neguvernamentale în activitatea de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție din Republica Moldova. www.irp.md [online]. [accesat 27.02.2023].
32. RUSU, O. Problemele organizatorico-juridice ale adaptării sociale a persoanelor eliberate din locurile de detenție. În: Legea și viață, 2009, nr.5 (209), p. 8-14
33. RUSU, O. Resocializarea penitenciară și postpenitenciară a persoanelor supuse pedepsei cu închisoare (studii monografice). Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare”, 2012, 318 p.
34. ULIANOVSKI, X., ș.a., Ghidul consilierului de probațiune, IRP, Chișinău, 2004, 172 p.
35. VULPESCU, A. ș.a. Pregătirea pentru liberarea deținuților. Ghid practic, IRP, Chișinău, 2007, 212 p.

36. БАГРЕЕВА, Е.Г. Социокультурные основы ресоциализации преступников. Диссертация на соискание учёной степени доктора юридических наук, Москва, 2001. 369 с.
37. КРАЙНОВА, Н.А. Проблемы ресоциализации неоднократно судимых лиц. Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук, Владивосток, 2002, 255 с.
38. РЫБАК, М.С. Ресоциализация осужденных к лишению свободы: проблемы теории и практики, Саратов: СГАП, 2001, 212 с.
39. ХОХРЯКОВ, Г.Ф. Криминология, учебник, Москва: Юрист, 2000, 511 с.

Culegeri de documente, practica judiciară

40. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 217 (III) din 10.12.1948, În: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte (1990-1998), Vol.I, Chișinău, 1998, p.p.11-18
41. Notă informativă privind activitatea sistemului penitenciar pe parcursul anului 2008 și obiectivele ce urmează a fi realizate în anul 2009, DIP, 2009
42. Ordinul DIP nr. 101 din 14 iunie 2006 despre implementarea Programului de încadrare în câmpul muncii a condamnaților.
43. Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea activității Serviciului socio-educativ și probațiune din penitenciare, aprobat prin ordinul DIP nr. 124 din 18.06.2007.
44. Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea atestării anuale a condamnaților, aprobat prin Ordinul DIP nr. 52 din 14.03.2007.